

[Oppgavehjelp](#)

[Maler](#)

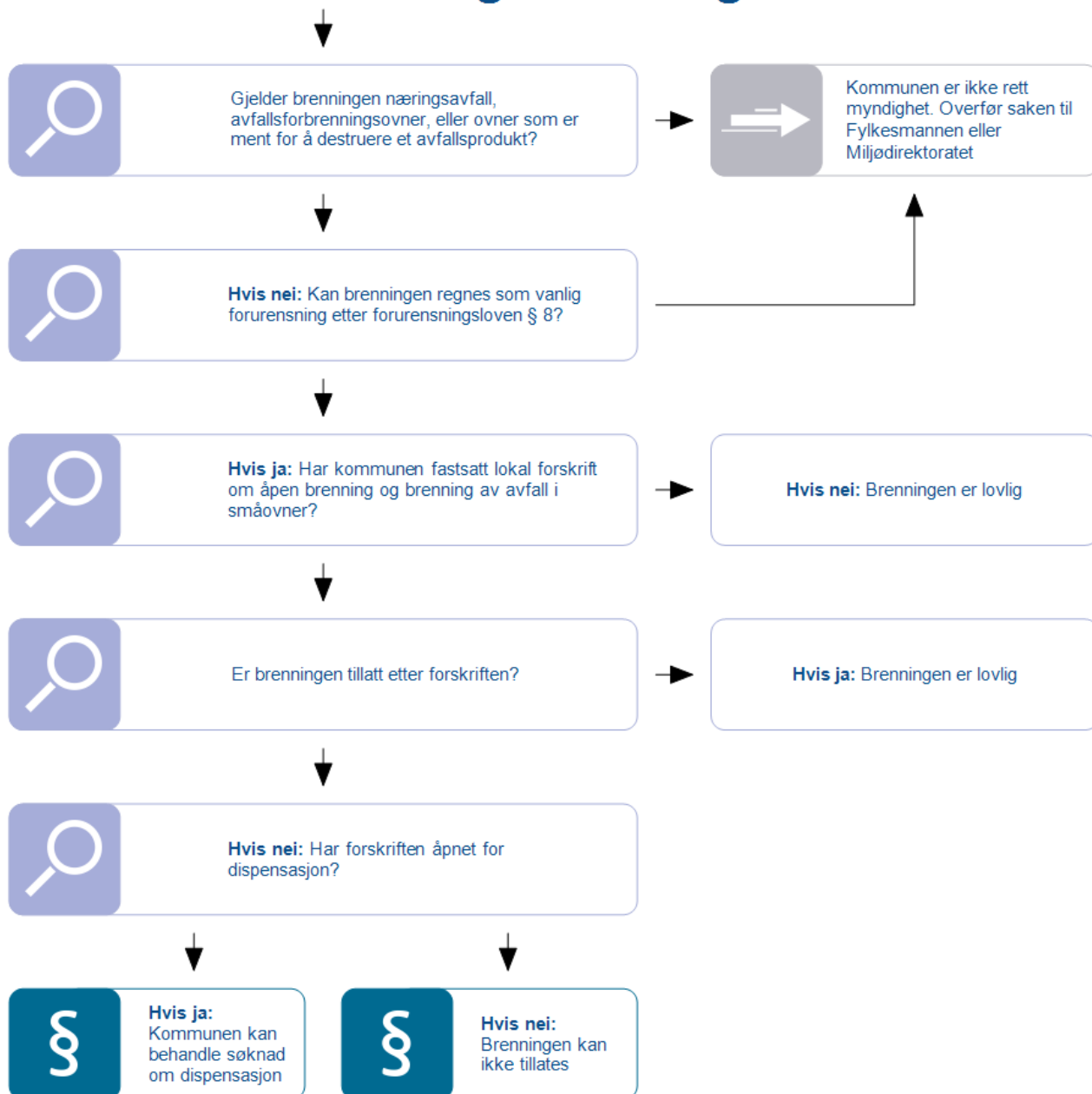
Du er her: [Hjem](#) / [Oppgavehjelp](#) / [Forurensning](#) / [Avfall](#) / Fastsette lokal forskrift om åpen brenning og brenning av avfall i småovner

Fastsette lokal forskrift om åpen brenning og brenning av avfall i småovner

Formålet med å gi myndighet til kommunene på området åpen brenning og brenning av [avfall i småovner](#), er å begrense forurensningen fra slik aktivitet og å regulere avfallshåndteringen av brennbart husholdningsavfall.

[Åpne flytskjema](#)

Kommunen får en henvendelse om tillatelse til fremtidig brenning

Mange tilfeller av åpen brenning og brenning av avfall i småovner er lovlig fordi det regnes som vanlig forurensning etter forurensningsloven § 8. Det betyr at forbrenning som regnes som vanlig forurensning i utgangspunktet er tillatt, dersom kommunen ikke har fastsatt en lokal forskrift.

Ved å fastsette en lokal forskrift kan kommunen innskrenke den lovlige brenningen ved å forby brenning, eventuelt bare tillate det i enkelte områder i kommunen, til bestemte tider, ved å skjerme sårbare institusjoner og så videre. Vi beskriver her en mal som hjelp til å utforme en lokal forskrift.

Kommunen skal føre tilsyn med all form for åpen brenning og brenning av avfall i småovner. Dette gjelder også brenning som ikke regnes som vanlig forurensning og brenning av næringsavfall. Dersom kommunen ikke fastsetter lokal forskrift, skal kommunen likevel føre tilsyn med åpen brenning og brenning av avfall i småovner.

Åpen og ukontrollert brenning av avfall og biologisk materiale kan gi store utslipp av blant annet tjærestoff, polysykliske aromatiske hydrokarboner forkortet PAH, dioksiner og tungmetaller. Dette kan medføre både helse- og miljøproblemer lokalt. Røyk fra slik brenning rammer spesielt den delen av befolkningen som har kroniske luftveissykdommer eller allergiproblemer. For denne gruppen kan røykgasser føre til økt pustebesvær, akutte astmaanfall, eller være en ekstrabelastning ved at allergisymptomene forsterkes.

Småbrenning representerer samtidig utslipp som kan bidra til en forverret forurensningssituasjon på regionalt og nasjonalt nivå. Dette er fordi restproduktene etter forbrenningen ofte består av ikke-nedbrytbare stoffer som oppkonsentreres i næringskjeden.

Ved at brennbare avfallsfraksjoner forbrennes åpent eller i en [småovn](#), vil ikke avfallsproduktet kunne ressursutnyttes, i motsetning til hvis det gikk til eksempelvis kompostering, gjenvinning eller forbrenning med energiutnyttelse. Samtidig vil brenning av en del avfallsfraksjoner i en småovn føre til betydelig større utslipp enn ved forbrenning i et avfallsforbrenningsanlegg hvor forbrenningen blir mer fullstendig og avgassene renses før de slippes ut.

Med en lokal forskrift kan kommunene bidra til å redusere miljøproblemer som også når langt utover de lokale forholdene.

Hva er hjemmelen til å fastsette forskriften, og hva sier lovverket?

All brenning av avfall er ulovlig, med få unntak

I utgangspunktet er åpen brenning og brenning av avfall i [småovner](#) forbudt etter [forurensningsloven § 7](#) om plikten til å unngå forurensning med mindre:

- det foreligger en tillatelse fra Miljødirektoratet eller Fylkesmannen (forurensningsmyndigheten)
- forurensningen fra brenningen kan anses som "vanlig" forurensning fra boliger, primærnæringer med videre, jmfør [forurensningsloven § 8](#) om begrensninger i plikten til å unngå forurensning.

Det betyr at forbrenning som regnes som vanlig forurensning i utgangspunktet er tillatt, dersom kommunen ikke har fastsatt en lokal [forskrift](#) som begrenser slik forbrenning.

Hva menes med vanlig forurensning?

Med "vanlig" forurensning fra åpen brenning menes for eksempel halmbrenning i jordbruket, flatebrenning i skogbruket, bråtebrenning, bålrensning, St. Hansbål og brenning av små mengder tørt hageavfall fra egen hage. Hageavfall fra store eiendommer bør unntas slik at mengden normalt sett ikke overskrider det som tilsvarer et tilhengerlass. Også åpen brenning i form av grilling vil være omfattet. Med vanlig forurensning fra brenning av avfall i småovner menes for eksempel opptenning og brenning av avisapir eller rent rivningstrevirke i vedovn.

Kommunen har myndighet til å begrense utslipp fra slik vanlig forurensning og brenning i småovner med en lokal forskrift

Ved [Miljøverndepartementets delegeringsvedtak av 19. juli 2001](#) er kommunen gitt myndighet til å fastsette lokal forskrift om åpen brenning og brenning av avfall i småovner etter [forurensningsloven § 9](#) om forskrifter om forurensning. Kommunen velger selv om den ønsker å fastsette en lokal forskrift.

Dersom kommunen ikke fastsetter lokal forskrift, skal kommunen likevel føre tilsyn med åpen brenning og brenning av avfall i småovner, jmfør delegeringsvedtaket.

En lokal forskrift gir kommunen muligheten til å snevre inn hva som skal være tillatt av åpen brenning og brenning av avfall i småovner. Det vil si at kommunen kan ytterligere **innsnøre** det som regnes som vanlig forurensning etter [forurensningsloven § 8](#) første ledd, om begrensninger i plikten til å unngå forurensning, – det vil si det som i utgangspunktet allerede er tillatt.

Ved å fastsette en lokal forskrift, har kommunen mulighet til å forby eller tillate all form for åpen brenning og brenning av avfall i småovner, innenfor de rammene som er gitt av forurensningsloven og delegeringsvedtaket.

Følgende kan **ikke** reguleres av kommunen gjennom en forskrift:

- [Åpen brenning av søppel](#), trykkimpregnert trevirke og liknende. Dette regnes ikke som vanlig forurensning.
- **Brenning av avfall i ovner som er ment for å destruere et avfallsprodukt**, for eksempel bakgårdsovner. Slik brenning er ulovlig, med mindre ovnen har en utslippstillatelse fra forurensningsmyndigheten i medhold av [forurensningsloven § 11](#), om særskilt tillatelse til forurensende tiltak. Det er Fylkesmannen som er forurensningsmyndighet for småovner ment for avfallsforbrenning. Kommunen kan kun regulere brenning av avfall i småovner som er ment for oppvarming med videre, slik som opptenning og brenning av avisapir og rent rivningstrevirke.
- **Brenning av ved** – Ved og andre brenselprodukter er ikke avfall. Det er kun brenning av avfall i småovner kommunen kan regulere gjennom en slik forskrift. Regulering av vedfyring må eventuelt skje med hjemmel i [forurensningsforskriften kapittel 7](#) om lokal luftkvalitet.
- **Brenning av næringsavfall**, verken ved åpen brenning eller brenning av næringsavfall i småovner. Dette inkluderer blant annet bygg- og anleggsavfall. Kommunen har ikke myndighet etter [forurensningsloven § 32](#) første ledd, som regulerer disponering av næringsavfall.
- **Brenning av avfall i avfallsforbrenningsanlegg** – Det er Fylkesmannen som er myndighet for avfallsforbrenningsanlegg. Disse anleggene må ha tillatelse etter forurensningsloven.

Brenning kommunen kan regulere dersom kommunen:	Hva kan kommunen gi tillatelse til ?	
	Brenning kommunen kan regulere er brenning som regnes som vanlig forurensning etter forurensningsloven (slik som halm-, bråte- og flatebrenning, brenning av tørt hageavfall, kaffebål, St.Hansbål, grilling, avispir/rent trevirke i småovner)	Brenning kommunen ikke kan regulere er alle andre former for brenning (slik som brenning av søppel, næringsavfall, trykkimpregnert trevirke, avfall i bakgårds-ovner, avfall i avfallsforbrenningsovner)
• ikke har fastsatt lokal forskrift	Regnes som vanlig forurensning og er tillatt etter forurensningsloven	Kommunen har ikke myndighet til å regulere andre former for brenning
• har fastsatt lokal forskrift som forbyr all form for brenning • ikke har åpnet for dispensasjon i forskriften	All brenning er forbudt i forskrift, kommunen kan ikke gi dispensasjon	Kommunen har ikke myndighet til å regulere andre former for brenning
• har fastsatt lokal forskrift som forbyr all form for brenning • har åpnet for dispensasjon i forskriften	Kommunen kan gi dispensasjon til brenning som er forbudt etter forskrift	Kommunen har ikke myndighet til å regulere andre former for brenning
• har fastsatt lokal forskrift som forbyr noen former for brenning og tillater andre former for brenning • har åpnet for dispensasjon i forskriften	Kommunen kan gi dispensasjon til den del av brenning som er forbudt etter forskrift	Noe brenning er fortsatt tillatt etter forskrift Kommunen har ikke myndighet til å regulere andre former for brenning
• har fastsatt lokal forskrift som forbyr noen former for brenning og tillater andre former for brenning • ikke har åpnet for dispensasjon i forskriften	Kommunen kan ikke gi dispensasjon til brenning som er forbudt etter forskrift	Noe brenning er fortsatt tillatt etter forskrift Kommunen har ikke myndighet til å regulere andre former for brenning

 ikke myndighet til å regulere
  forbudt etter forskrift
  tillatt ved dispensasjon
  tillatt

Tilgrensende regelverk

Forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn kapittel 8-2 om bruk av ild utendørs, regulerer bruken av ild i eller i nærheten av skogmark. Forskriften setter krav om tiltak og melding til brannvesenet ved flatebrenning, brenning av hogstavfall samt gras- og lyngsviing i eller i nærheten av skogmark. Utenom slik brenning gir forskriften forbud mot å gjøre ild i eller i nærheten av skogmark uten tillatelse fra kommunen i tidsrommet 15. april – 15. september. Dersom lokale forhold tilsier dette, kan kommunen gjøre unntak fra dette forbudet i lokal forskrift om åpen brenning og brenning av avfall i småovner.

Forslag til lokal forskrift om åpen brenning og brenning av avfall i småovner

Du kan ta utgangspunkt i [Opplandskommunen Nordre Lands lokale forskrift om åpen brenning og brenning av avfall i småovner](#), og bygge forskriften rundt denne malen:

Fastsatt av .....kommune dato. måned 20xx i medhold av [lov av 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall § 9](#) om forskrifter om forurensning, jamfør Miljøverndepartementets delegeringsbrev av 19. juli 2001.

§ 1 Formål

Formålet med denne forskriften er å forhindre forurensning og helseproblemer i kommunen som følge av åpen brenning og brenning av [avfall i småovner](#).

§ 2 Virkeområde

Denne forskriften gjelder åpen brenning og brenning av avfall i småovner innenfor kommunens grenser.

§ 3 Definisjoner

I denne [forskrift](#) menes med:

- [Åpen brenning](#): all brenning som skjer utendørs
- Småovner: forbrenningsovner som ikke har særskilt tillatelse fra Miljødirektoratet eller Fylkesmannen eller er tillatt etter statlige forskrifter etter forurensningsloven.

§ 4 Forbud mot åpen brenning og brenning av avfall i småovner

Åpen brenning og brenning av avfall i småovner er forbudt, med mindre annet følger av forskriftens [§ 5](#) om unntak fra forbudet.

§ 5 Unntak fra forbudet

Følgende brenning skal likevel være tillatt: *(Kommunene vurderer selv hvilke tilfeller av "vanlig" forurensning, om noen, som skal unntas fra det generelle forbudet i [§ 4](#) om forbud mot åpen brenning og brenning av avfall i småovner.)*

§ 6 Dispensasjon

(Vedkommende organ i kommunen) kan i særlige tilfeller dispensere fra forbudet i [§ 4](#) om forbud mot åpen brenning og brenning av avfall i småovner, etter søknad.

§ 7 Tilsyn

Kommunen fører tilsyn med at bestemmelsene i denne forskrift overholdes.

§ 8 Klage

Vedtak truffet av (vedkommende organ i kommunen) i medhold av denne forskrift kan påklages til kommunestyret (eventuelt særskilt klagenemnd, eller til Fylkesmannen dersom vedtaket er fattet av kommunestyret).

§ 9 Straff

Overtredelse av denne forskrift kan medføre straffeansvar jamfør [forurensningsloven § 78](#) om straffansvar for forurensning.

§ 10 Ikrafttreden

Denne forskrift trer i kraft fra.....

Veiledning til foreslåtte bestemmelser i lokal forskrift

Til § 1 Formål

I forskriftens formålsparagraf kan kommunen gi begrunnelse for forskriften. For eksempel at kommunen ønsker å legge til rette for en bedre avfallshåndtering og økt utnyttelse av ressurser, ved å fremme avfallsreduksjon, materialgjenvinning og energiutnyttelse.

Til § 2 Virkeområde

Forskriften kan tillate eller forby åpen brenning og brenning av [avfall i småovner](#), såfremt tilfellene forskriften åpner for er innenfor det som anses som vanlig forurensning etter forurensningsforskriften § 8, første ledd.

Selv om kommunen ikke har myndighet til å regulere brenning av næringsavfall og brenning av avfall i bakgårdsovner et cetera, skal kommunen likevel føre tilsyn med all form for åpen brenning og brenning av avfall i småovner.

Til § 3 Definisjoner

Definisjonene er hentet fra [Miljøverndepartementets delegeringsvedtak av 19. juli 2001](#) og beskriver hva kommunen har fått myndighet til å regulere.

Til § 4 Forbud mot åpen brenning og brenning av avfall i småovner

Det anbefales at forskriften bygges opp med et generelt forbud mot åpen brenning og brenning av avfall i småovner, og at unntak fra forbudet spesifiseres for den enkelte kommune.

Til § 5 Unntak fra forbudet

Nedenfor er det gitt eksempler på hva kommunene kan vurdere å unnta fra det generelle forbudet i den lokale forskriftens § 4. Dette er brenning som Miljødirektoratet har fortolket som vanlig forurensning. Listen er ikke nødvendigvis uttømmende, men dersom kommunen velger å innføre andre unntak, må kommunen være svært påpasselig for å ikke gå ut over sitt myndighetsområde!

Den enkelte kommune må selv vurdere hvilke av disse unntakene som skal gjøres gjeldende ut i fra lokale forurensningsmessige forhold. Kommunen må selv formulere unntaket slik at eventuelle tids- og stedsbegrensninger blir inkludert i unntaksteksten. Det er viktig at kommunen formulerer seg presis i forskriften for å unngå feiltolkninger.

- **[Åpen brenning på grillinnretninger, utepøiser og kaffebål](#)**: Unntaket kan eventuelt begrenses til visse tider på året dersom forurensningsproblemene varierer med årstidene, eller til visse områder i kommunen.
- **Brenning av rent avfallstrevirke i vedovn**: Det gjøres oppmerksom at brenning av trevirke som er impregnert, malt eller overflatebehandlet ikke er tillatt, idet dette kan gi utslipp av helse- og miljøskadelige stoffer, og giftig aske.
- **Brenning av avispapir og liknende i vedovnen hjemme eller på hytta**: Kommunen bør være varsom med denne typen unntak og være oppmerksom på det regelverk og system som gjelder for behandling av avfall. Hensikten med å brenne papir skal ikke være at brenningen skal benyttes for å kvitte seg med avfall, men som erstatning for annet brensel eller opptenningsmateriale. Noen papirfraksjoner som feks papir fra ukeblader og lignende kan også inneholde miljøgifter som slippes ut dersom papiret brennes i slike småovner uten rensing.
- **Bråtebrenning og brenning av små mengder tørt hageavfall**: Med små mengder menes det hageavfall fra en hagerydding fra en husholdning. Mengden bør ikke overskride det som tilsvarer et tilhengerlass. Unntaket kan eventuelt begrenses til områder utenfor tettbygd strøk, slik at det fremdeles er forbudt med bråtebrann i tettbygd strøk. Et annet alternativ kan være at unntaket bare gjelder i et geografisk avgrenset område som er nærmere spesifisert.
- **St. Hansbål**: Kommunen kan tillate St. Hansbål ved å gjøre et unntak fra det generelle forbudet i forskriften. For å unngå større forurensning fra St. Hansbål bør kommunen opplyse om at det kun er rent og tørt trevirke som kan brennes. Avfall som bildekk, trykkimpregnert og malt trevirke, plast, isolasjonsmateriale, [farlig avfall](#) og så videre skal ikke brennes på St. Hansbål.
- **Ranke- og flatebrenning i skogbruket**: Her har kommunen **kun** mulighet til å tillate åpen brenning av skogsavfall på stedet. Oppsamlet skogsavfall anses som næringsavfall, og skal leveres til godkjent anlegg i henhold til [forurensningsloven § 32](#) om håndtering av næringsavfall. Unntaket kan eventuelt begrenses til visse tidsperioder for å ta hensyn til sårbare arter under hekking eller liknende, i tillegg til klimatiske hensyn slik som tørkeperioder og ved helligdager.
- **Halmbrenning i jordbruket**: Her har kommunen **kun** mulighet til å tillate åpen brenning av halmstubber ute på jordet. Oppsamlet halmavfall anses som næringsavfall, og skal leveres til godkjent anlegg i henhold til [forurensningsloven § 32](#) om håndtering av næringsavfall.

I tillegg til å begrense hvilken form for brenning som skal være tillatt, bør kommunen ha tenkt gjennom følgende for hvert unntak:

- Er unntaket gjeldende for hele kommunen, en geografisk avgrenset del av kommunen eller for noen typer bebyggelse, for eksempel tettbygd strøk, eller friområder eller friluftsområder som nasjonalparker?
- Skal unntaket gjelde hele året eller visse tider av året, for eksempel sesonger eller hekketider?
- Skal andre tidsbegrensninger gjelde slik som helg, helligdager, tid på døgnet?
- Skal unntaket gjelde for sårbare institusjoner slik som senter for astma- og lungesyke?
- Hva med barnehager, sykehus med videre?
- Andre særskilte forhold som er spesielt for kommunen?

I de tilfeller der åpen brenning og brenning av avfall i småovner tillates etter unntak i forskriften, må det generelt forutsettes at materialene som brennes ikke inneholder helse- og miljøfarlige stoffer. Dette bør komme klart frem av forskriftsteksten.

Til § 6 Dispensasjon

Kommunene bør i sin [forskrift](#) om åpen brenning og brenning av avfall i småovner legge inn mulighet for å dispensere fra forskriften, etter søknad. Uten å ha tatt inn denne bestemmelsen i forskriften, kan kommunen ikke i særskilte tilfeller kunne gi dispensasjon fra forbudene i denne forskriften.

Dersom kommunen ønsker full kontroll med enkelte former for åpen brenning som for eksempel St. Hansbål, så kan det være lurt at den lokale forskriften ikke gir et generelt unntak for dette, men at dette kun tillates gjennom dispensasjon etter særskilt søknad. Da vil kommunen vite hvor mange St. Hansbål som oppstår og hvor de befinner seg hen.

Det kan være lurt at også andre hendelser som kun oppstår enkeltvis bare tillates gjennom dispensasjon. Eksempel på dette kan være når brannvesenet ønsker å øve på et rivningsobjekt. Basert på en søknad fra brannvesenet kan kommunen gi dispensasjon fra det generelle forbudet i den lokale forskriftens § 4 dersom brenningen er å betrakte som vanlig forurensning og kommunen anser det som helse- og miljømessig forsvarlig. For at brenningen skal betraktes som vanlig forurensning og være helse- og miljømessig forsvarlig, må bygningen være tilstrekkelig miljøsanert i forkant. Miljøsanering betyr at alle bygningsdeler og inventar som kan være til skade eller ulempe for miljøet, er fjernet før brenning foretas. Eksempler på slike komponenter er lysstoffrør, PCB-holdige kondensatorer og isolerglassruter, elektriske- og elektroniske komponenter, trykkimpregnerte materialer, PVC og blyholdige kabler. En mer utførlig omtale framgår av "Håndbok i miljøsanering av bygninger" som er utgitt i forbindelse med ØkoBygg-programmet. Ved kartlegging av farlige stoffer i bygningen, bør man bruke kravene i [TEK 10, kapittel 9 om ytre miljø](#). Saksbehandlingsforskriften under Plan- og bygningsloven (SAK 10) setter krav til ansvarsrett hos den som skal foreta miljøkartlegging i forbindelse med rivning.

Uavhengig av om kommunen har fastsatt forskrift eller ikke, har ikke kommunen myndighet til å gi dispensasjon for brenning av næringsavfall, eller å tillate brenning av avfall i småovner beregnet for brenning av avfall, [se kommentarer til § 2 Virkeområde](#) over. Brenning i slike ovner krever utslippstillatelse etter [forurensningsloven § 11](#), om særskilt tillatelse til forurensende tiltak, fra Fylkesmannen. Kommunen har ikke myndighet etter forurensningsloven § 11.

Til § 7 Tilsyn

Kommunen skal føre tilsyn med **all form** for åpen brenning og brenning av avfall i småovner. Dette gjelder også brenning som ikke regnes som vanlig forurensning og brenning av næringsavfall. Dersom kommunen ikke fastsetter lokal forskrift, skal kommunen likevel føre tilsyn med åpen brenning og brenning av avfall i småovner, [jamfør Miljøverndepartementets delegeringsvedtak av 19. juli 2001](#).

Dersom kommunen gjennom å føre tilsyn avdekker overtredelse av bestemmelser i den kommunale forskriften, eller andre former for ulovlig åpen brenning eller brenning av avfall i småovner, kan kommunen benytte følgende tilgjengelige virkemidler, uavhengig av om kommunen har fastsatt lokal forskrift eller ikke:

- **Gi pålegg** etter [forurensningsloven § 7](#) fjerde ledd, om plikt til å unngå forurensning.
Et pålegg kan for eksempel være å kreve at den ulovlige brenningen opphører. Det kan være en praktisk utfordring å fatte enkeltvedtak om dette på grunn av liten tid, spesielt dersom det dreier seg om enkelttilfeller. Det kan da være aktuelt at kommunen selv gjennomfører tiltak med hjemmel i [forurensningsloven § 74](#) om umiddelbar gjennomføring ved forurensningsmyndigheten. Se nedenfor. Et pålegg etter § 7 fjerde ledd er et enkeltvedtak som må følge saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven. Fordi brenningen normalt pågår over kort tid, vil det være aktuelt å unnlate skriftlig forhåndsvarsel etter forvaltningsloven § 16 tredje ledd for at pålegget skal kunne gis raskt. [Se veiledning i å fatte vedtak](#).
- **Ilegge tvangsmulkt** etter [forurensningsloven § 73](#).
Tvangsmulkt kan være lite praktisk fordi brenningen pågår over kort tid. Det kan imidlertid være aktuelt med forhåndsfastsatt tvangsmulkt for å forebygge ny ulovlig brenning. Dette skal imidlertid brukes med forsiktighet. [Se veiledning i tvangsmulkt etter forurensningsloven](#).
- **Iverksette tiltak hvis pålegget ikke etterfølges**, [jamfør forurensningsloven § 74](#) om umiddelbar gjennomføring ved forurensningsforskriften.
Bruk av denne hjemmelen kan være praktisk for å stanse pågående brenning. Bestemmelsen gir kommunen myndighet til selv å gjennomføre tiltak de har gitt pålegg om etter [forurensningsloven § 7](#) fjerde ledd. Forutsetningen for at kommunen selv kan gjennomføre tiltaket er at den ansvarlige ikke selv gjør det. Etter annet ledd kan kommunen også gjennomføre tiltak uten at det er gitt pålegg etter forurensningsloven § 7, dersom et slikt pålegg kan føre til forsinkelse eller det er usikkert hvem som er ansvarlig.
- **Kreve refusjon av utgifter** i forbindelse med gjennomføring av tiltak etter forurensningsloven § 74.
Kommunen kan kun kreve refusjon for den jobben kommunen gjør i stedet for den ansvarlige. Kommunen kan ikke kreve refusjon for å ha møtt opp på tilsyn eller for saksbehandlingen dette har medført.
- **Anmelde forholdet**, [jamfør forurensningsloven § 78](#) om straffeansvar for forurensning og [§ 79](#) om straffeansvar for ulovlig håndtering av avfall.

Disse bestemmelsene er ytterligere omtalt i [Rundskriv T-5/98](#) kapittel 3 "Veiledning om kommunens oppgaver etter forurensningsloven" fra Miljøverndepartementet.

For lettere å kunne føre tilsyn med åpen brenning og brenning av avfall i småovner, vil det være hensiktsmessig at kommunen har etablert rutiner for varsling av ulovlige hendelser. Et slikt varslingssystem kan også brukes av de som er ute på tjeneste i kommunen og kan observere slike hendelser for eksempel hjemmesykepleien og andre. Det er også viktig at kommunen har en god dialog med brannvesenet.

Dersom kommunen ikke har fastsatt lokal forskrift vil brenning som regnes som vanlig forurensning være tillatt etter [forurensningsloven § 8](#) om begrensninger i plikten til å unngå forurensning. Kommunen kan altså ikke bruke de overnevnte virkemidlene i forurensningsloven for å gripe inn i lovlig brenning.

I enkelte tilfeller kan brenningen som regnes som lovlig etter forurensningsloven være forbudt etter annet regelverk, for eksempel etter [forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn kapittel 8-2](#).

Hvorfor kommunen bør vurdere lokal forskrift

Forbrenningen undergraver de etablerte avfallsmottakene

Miljøvernmyndighetene arbeider generelt for å redusere avfallsmengden som oppstår, øke gjenvinningen og redusere miljøproblemene som avfallet forårsaker. Derfor stilles det strenge miljøkrav til avfallsanleggene, og det stilles krav om at alle må betale det faktisk koster å få avfall behandlet på en miljø- og ressursmessig forsvarlig måte. Behandling av avfall utenfor de etablerte ordningene, for eksempel ved åpen brenning, bidrar til å undergrave arbeidet med å redusere helse- og miljøulempene ved håndtering av avfall, og bør reduseres til et minimum. Åpen brenning eller brenning av avfall i småovner regnes vanligvis ikke som miljømessige akseptable behandlingsmetoder for avfall utover de unntakene vi har omtalt her.

Forbrenningen er lite effektiv og avgassene renses ikke

Åpen brenning og brenning av avfall i småovner kan gi relativt store forurensende utslipp. Grunnen til dette er at forbrenningsprosessen under slike forhold er lite effektiv. Avgassene fra denne typen brenning blir dessuten ikke renses, og sot- og støvutslippene er forholdsvis høye. Dette resulterer i betydelige utslipp av tjærestoffer, blant annet [PAH](#), og en rekke andre miljøgifter som [dioksiner](#) og tungmetaller. Ufullstendig forbrenning fører ellers til høye utslipp av karbonmonoksid, som er en giftig gass.

Påvirkningen er sterkest nær brenningen, men ikke-nedbrytbare stoffer kan spres langt

Påvirkningen fra åpen og ukontrollert brenning av avfall og biologisk materiale, såkalt småbrenning, vil være sterkest i nærområdet til brenningen. Samtidig er dette utslipp som kan bidra til en forverret forurensningssituasjon på regionalt og nasjonalt nivå, fordi det blant annet dreier seg om ikke nedbrytbare stoffer som oppkonsentreres i næringskjeden. Det er viktig at omfanget av åpen brenning og brenning av avfall i småovner begrenses.

Utslipp fra småovner og åpen brenning forurensner enormt sammenlignet med de store, moderne forbrenningsanleggene

Omfanget av brenning i småovner er det vanskelig å si noe sikkert om, men det er anslått at mengdene kan utgjøre opptil 45.000 tonn avfall per år. De ordinære avfallsforbrennings-anleggene i Norge brenner totalt ca. 1 165 000 tonn avfall per år, ifølge tall for 2010.

Det er foretatt målinger av innholdet av miljøgifter i røyken fra småovner som brenner avfall. Konsentrasjonen av miljøgifter generelt er svært høy sammenlignet med innholdet i røykgassen fra moderne avfallsforbrenningsanlegg med røykgassrensing.

Selv om mengden avfall som brennes ulovlig i småovner bare utgjør en liten del av det som brennes i de store anleggene, er totalutslippet fra småovner for noen typer forurensninger betydelig høyere enn tilsvarende totalutslipp fra alle de store forbrenningsanleggene til sammen.

Samlet PAH-utslipp fra småovner er større enn fra alle forbrenningsanleggene til sammen

Undersøkelser utført av Senter for industriforskning (SI, nå under SINTEF) har vist at konsentrasjonen av PAH i røyken fra småovner var fra 200 000 til 500 000 ganger høyere enn fra lovlig avfallsforbrenningsanlegg (SI-rapport nr. 89 10 06, 1990).

Omfanget av slik avfallsbrenning er det vanskelig å si noe sikkert om, men dersom man antar at mellom 15 000 og 45 000 tonn avfall brennes åpent eller i småovner per år, kan det totale PAH-utslippet beregnes til et sted mellom 5 og 30 tonn per år. Til sammenlikning er det beregnet at utslippet fra alle forbrenningsanleggene for avfall i Norge, som totalt brenner ca 1 165 000 tonn avfall (2010-tall), er omtrent ett tonn PAH per år (2010-tall, kilde: [SSB](#)). Tallmaterialet rundt utslippene fra småovnene er imidlertid svært usikkert.

Utslipp av dioksiner, karbonmonoksid og støv som kan føre med seg tungmetaller

Det samlede dioksinutslippet fra småovner er fra 40 til 110 ganger høyere enn nivået fra moderne avfallsforbrenningsanlegg med røykgassrensing. I tillegg er det meget høye utslipp av karbonmonoksid og av støv. Dette viser at det er svært liten kontroll med forbrenningsprosessen i slike småovner. Høyt støvutslipp kan også føre med seg høye utslipp av tungmetaller som kadmium og bly. Dette vil imidlertid i betydelig grad avhenge av avfallet som brennes. Tallene er usikre.

Åpen brenning kan gi enda større utslipp enn brenning i småovner

Ved åpen brenning er mulighetene for å kontrollere temperatur og lufttilførsel enda dårligere. Røykgassene fra åpen brenning vil derfor kunne ha enda høyere forurensningskonsentrasjoner av blant annet PAH, karbonmonoksid og støv enn ved brenning i småovner. Halm Brenning på kornarealene antar man har blitt redusert noe i de senere årene, men fortsatt foregår dette i et omfang som gir utslipp av anslagsvis 0,9 tonn PAH per år på landsbasis. Tallene er usikre.

Helseplager for inntil tjue prosent av befolkningen i lokalmiljøet

Åpen brenning og brenning av avfall i småovner foregår ofte i eller i nærheten av boligstrøk, og utslippene skjer nær bakken der spredningsforholdene er dårlige. De største negative effektene oppstår derfor i lokalmiljøet hvor brenningen foregår og kan føre til helse- og trivselsproblemer. Hele tjue prosent av befolkningen har kroniske luftveissykdommer eller allergiproblemer, og disse menneskene er spesielt plaget. Røyken kan blant annet føre til økt pustebesvær, akutte astmaanfall eller være en ekstrabelastning ved at allergisymptomene forsterkes.

Avfallet kan bli en ressurs ved riktig behandling

Materialene som brennes kan ha en stor ressursverdi. Ressursene kan utnyttes både ved energigjenvinning, materialgjenvinning, og i noen grad som kompost og jordforbedringsmiddel. De største mengdene antas å stamme fra avfall og naturmaterialer fra jordbruk, skogbruk og industriproduksjon.

Halmen bør pløyes ned som jordforbedring eller brennes til energiformål

Halm fra jordbruket er fra tidligere benyttet som jordforbedring ved nedpøying. På lang sikt er det viktig å føre organisk materiale og næringsstoffer tilbake til jorden. Det vil slik sett ikke være ønskelig med utstrakt og vedvarende brenning av halm. Dersom den likevel skal brennes, utgjør halm en betydelig energiresurs. Utnyttelse av tretti prosent av halmen i Norge til energiformål vil kunne utgjøre nær to TWh årlig på landsbasis, og tilsvarer ca tre Altkraftverk.

Eksempler på forskrifter

For å se eksempler på lokale forskrifter om åpen brenning og brenning av [avfall i småovner](#), utarbeidet av andre kommuner, kan du gå inn på [lovdata.no](#) og skrive "åpen brenning" i søkefeltet.

Her er eksempel på [Karmøy kommunes forskrift](#).

Tilgrensende virkemidler

Gjennom [delegering](#) av myndighet på området åpen brenning og brenning av [avfall i småovner](#) gis kommunene hjemmel til ytterligere å begrense åpen brenning og brenning av avfall i småovner i en egen [forskrift](#). Det fins imidlertid en rekke andre bestemmelser som kommunene kan benytte seg av for å hindre at avfall blir brent.

Forsøpling og avfallsopprydding

I første ledd i [forurensningsloven § 28](#) om forbud mot forsøpling, er det et alminnelig forbud mot forsøpling. Det er forbudt å tømme, etterlate, oppbevare eller transportere avfall slik at det kan virke skjæmmende eller være til ulempe for miljøet. Kommunene har i [§ 37](#) om pålegg om å rydde opp i avfall og lignende eller betale for opprydding, hjemmel til å gi pålegg om opprydding ved brudd på [§ 28](#) om forbud mot forsøpling. [Se oppgavehjelp om oppfølging av forsøplingssaker og ulovlig lagring av brukte gjenstander](#).

Leveringsplikt for næringsavfall

Næringsavfall er regulert i [forurensningsloven § 32](#) om håndtering av næringsavfall, som sier at næringsavfall skal bringes til lovlig avfallsanlegg med mindre det gjenvinnes eller brukes på annen måte.

Kommunene har **ikke** fått delegert myndighet etter [forurensningsloven § 32](#) om håndtering av næringsavfall, og kan dermed **ikke** regulere behandling av næringsavfall. [Åpen brenning](#) av næringsavfall kan ikke tillates i kommunens forskrift, og brenning av næringsavfall i småovner er heller ikke tillatt dersom forbrenningsovnen ikke har en utslippstillatelse fra forurensningsmyndigheten.

Kommunale innsamlingsordninger

Kommunen skal sørge for innsamling av husholdningsavfall i henhold til [forurensningsloven § 30](#) om kommunal innsamling av husholdningsavfall og lignende. God informasjon til avfallsbesitterne om eksisterende innsamlingsordninger, og om ulemper forbundet med åpen brenning og brenning av avfall i småovner, er viktige elementer i arbeidet med å forebygge forurensning.

Kommunehelsetjenesten

Enkelte kommuner har med hjemmel i den nå opphevede sunnhetsloven av 1860 fastsatt forbud mot småbrenning i sine kommunale helseforskrifter. Disse forskriftene gjelder fortsatt, med mindre de er opphevet av kommunen, jamfør [folkehelseloven](#). Etter folkehelseloven (og tidligere kommunehelsetjenesteloven) er det ikke lenger hjemmel for kommunene til å fastsette nye forskrifter innen miljørettet helsevern, herunder generelle forbud mot småbrenning. Folkehelseloven gir imidlertid hjemmel for kommunen til å gripe inn ved enkelttilfeller av småbrenning som vil kunne føre til helsemessige ulemper.

Brannforskrifter

De lokale brannvernmyndigheter har ikke hjemmel til på generelt grunnlag å forby åpen brenning, halmbrenning eller småbrenning av avfall. Brannsjefen i kommunen kan imidlertid stanse konkrete tilfeller ut fra en brannteknisk eller sikkerhetsmessig årsak. Siden planlagt brenning skal meldes den lokale brannvernmyndigheten på forhånd, jamfør [forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn](#), foreligger det her en mulighet til å gripe inn i enkeltsaker.

Sist revidert: **12.09.2017**
av: **Miljødirektoratet**

12

Hjelp oss å bli bedre!

Skriv din kommentar her

navn

e-post

Jeg er ikke en robot

reCAPTCHA
Personvern - Villkår

Send

Tilbakemelding om feil, mangler og innhold du savner hjelper oss til å forbedre Miljøkommune.no. Din tilbakemelding sendes til nettredaktøren, og publiseres ikke på sidene. Det er frivillig å skrive inn navn og e-post.

Verktøy

[Ordforklaringer](#)

[Kart og databaser](#)

[Lenker](#)

Relatert informasjon

[Miljøverndepartementets delegeringsvedtak om åpen brenning](#)
[lovdata.no](#)

Innhold

[Hva er hjemmelen til å fastsette forskriften, og hva sier lovverket?](#)

[Forslag til lokal forskrift om åpen brenning og brenning av avfall i småovner](#)

[Veiledning til foreslåtte bestemmelser i lokal forskrift](#)

[Hvorfor kommunen bør vurdere lokal forskrift](#)

[Eksempler på forskrifter](#)

[Tilgrensende virkemidler](#)

Miljødirektoratet eier nettstedet, og driver det i samarbeid med Riksantikvaren og Statens strålevern.

I tillegg bidrar: Klima- og miljødepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Direktoratet for byggkvalitet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Landbruksdirektoratet, Mattilsynet, Veterinærinstituttet, Norges vassdrags- og energidirektorat, Statens vegvesen, Vegdirektoratet, Norsk folkehelseinstitutt, Norsk Vann og Enova.